

Innst. S. nr. 150

(2001-2002)

Innstilling frå næringskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Øystein Hedstrøm og Lodve Solholm om salg av statlige eierandeler i Statskog SF

Dokument nr. 8:71 (2001-2002)

Til Stortinget

SAMANDRAG

Statskog er i dag landets største grunneier og skog-eier. Eiendommene omfatter ca. 1/3 av Norges totalareal. Skogsdrift og eiendomsforvaltning er bærebjelkene i konsernets virksomhet. Tjenesteyting og foredlingsvirksomhet er økende. Statskog satses også på utbygging av vannkraft. Statskog eier flere mindre vassdrag som med dagens teknologi kan være lønnsomme og miljømessig forsvarlige å bygge ut. Statskog ønsker å delta i utbygging av vannkraft som gir rettighetshaver større utbytte enn kun å avhende fallrettighetene til eksterne utbyggere. Statskog er også en betydelig aktør innen utleie av hytter, jakt og fiske.

Statskog har som mål å få en betydelig vekst i de forretningsområder som sorterer under selskapet, og vil engasjere seg innen forretningsområder der selskapet kan bli ledende i nasjonal sammenheng. Etter forslagsstillernes oppfatning er det uheldig at Statskog har en slik vekstfilosofi. Staten som eier må ikke være med på å bidra til at staten vokser på bekostning av privat eierskap.

I 2000 hadde selskapet en omsetning på 221,5 mill. kroner og et driftsresultat på 11,4 mill. kroner. Egenkapitalen var på ca. 200 mill. kroner. Dette er bokførte verdier, og de reelle verdiene må antas å ligge vesentlig høyere.

Det er forslagsstillernes oppfatning at fast eiendom fortrinnsvis bør forvaltes av private grunneiere og ikke av statlige eller andre offentlige organer. Særlig er dette uheldig på områder der Statskog som forretningsaktør konkurrerer med private aktører, og ofte med ulike rammebetingelser. Det må derfor være i statlige myndigheters interesse å føre en politikk som bidrar til å sikre distriktenes livsgrunnlag, samt å legge til rette for økt vekst i disse områdene. Et viktig virkemiddel i denne sammenheng vil være at statlige myndigheter

legger opp til at lokalbefolkningen får forvalte de ressursene som finnes lokalt.

Forslagsstillerne mener at i første rekke bør utvalgte deler av Statskogs produktive skogarealer legges ut for salg til høystbydende blant interesserte private grunneiere. I de områdene som vil bli berørt av Samerettsutvalgets arbeid bør en på nåværende tidspunkt avvente et eventuelt salg. Det er fremdeles mange usikkerheter knyttet til rettighetene i disse områdene. Det samme gjelder de av Statskogs arealer som er statsalmenninger. I tillegg til et ordinært salg bør det vurderes om deler av de produktive skogarealene kan benyttes som makeskiftearealer i forbindelse med barskogvernprosessene. Av andre deler av Statskogs virksomhet bør de heleide selskapene omgjøres til aksjeselskaper og selges ut til aktuelle interessenter. Det samme gjelder Statskogs andeler i de selskapene der de er delaksjonærer.

I dokumentet fremmes følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen legge til rette for og fremme forslag om salg av utvalgte deler av Statskog SFs produktive skogseiendommer i tråd med intensjonene i forslaget innen 1. januar 2004."

MERKNADER FRÅ KOMITEEN

Komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, leiaren Olav Akselsen, Bendiks H. Arnesen, Grethe Fosli og Aud Gaundal, frå Høgre, Silja Ekeland, Ivar Kristiansen og Michael Momyr, frå Framstegspartiet, Øystein Hedstrøm og Lodve Solholm, frå Sosialistisk Venstreparti, Åsa Elvik og Inge Ryan, frå Kristeleg Folkeparti, Olaf Gjedrem og May-Helen Mølver Grimstad, og frå Senterpartiet, Marit

Arnstad, viser til Dokument nr. 8:71 (2001-2002) forslag fra stortingsrepresentantene Øystein Hedstrøm og Lodve Solholm om salg av statlige eierandeler i Statskog SF, og til Landbruksdepartementet si vurdering av forslaget i brev av 20. mars 2002 (vedlagt).

Fleirtalet i komiteen, alle unnateke medlemene frå Arbeidarpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at berre om lag 5 pst. av Statskog SF sitt areal utgjør produktiv skog, og at forslaget i Dokument nr. 8:71 (2001-2002) reiser spørsmålet om sal berre av utvalde delar av desse produktive areala.

Forslagsstillarane viser dessutan til at ein må venta med eit eventuelt sal i dei områda som blir berørt av Samerettsutvalget sitt arbeid og i dei av Statskog sine areal som er statsallmenning. Forslagsstillarane viser til at det i slike område er nødvendig med ei grundigare juridisk vurdering før sal eventuelt kunne verta aktuelt. Fleirtalet har merka seg denne avgrensinga i forslaget.

Landbruksdepartementet viser i sitt brev til at Statskog SF sine areal med produktiv skog vil verta viktige framover i samband med arbeidet med barskogvern, enten ved at statskogareal vert verna, eller ved at desse areala vert teke i bruk i makeskifte mellom private eigarar som vert berørt av barskogvern og staten. Fleirtalet sluttar seg til departementet si vurdering av at statskogareala kan spele ei viktig rolle i slike makeskifteoppgjer.

Fleirtalet har såleis merka seg at det etter Landbruksdepartementet si oppfatning er aktuelt med eit visst sal ("arronderingsal") av statleg eigedom når omsynet til barskogvern er ivareteke. Fleirtalet føreset at eit slikt sal vil finne stad og at departementet kjem attende til Stortinget med ei orientering om framdrifta i og storleiken på dette nedsalet. Fleirtalet vil samstundes peike på at det i tilfelle der det er klårt at enkeltparsellar ikkje vil verta verna eller vil få nokon rolle i eit makeskifteoppgjer, må kunne opnast for å vurdere sal også parallelt med at barskogvernet vert fullført.

Fleirtalet viser til at mange av dei mindre parsellane som Statskog SF i dag sitter med i ulike delar av landet, i si tid vart selde ut av gardsbruk som eit utslag av rein økonomisk naud. For slike areal er det etter fleirtalet si oppfatning særleg aktuelt med tilbake-sal til det bruket den enkelte parsell vart seld ut frå. Fleirtalet føreset at Landbruksdepartementet og Statskog SF har ein romsleg praksis i saker der slikt tilbakesal kan styrkja det opphavlege gardsbruket.

Fleirtalet vil vidare vise til at sal av produktive skogareal kan styrkja næringsgrunnlaget for bønder og skogeigarar i ulike delar av landet gjennom å skapa større og meir robuste driftseiningar. Eit større arealgrunnlag vil også kunne gje eit betre grunnlag for anna næringsverksemd i utmark enn tømmerhogst. Fleirtalet går ut frå at slikt sal frå Statskog SF er mest aktuelt for mindre eigedomar som ligg spreidd, og at eventuelt nedsal frå større, samla areal som Statskog i dag driv aktivt, må vurderast grundigare.

Allemannsretten, retten til fri ferdsel, bærplukking osv., er lovfesta gjennom frilufsloven, og fleirtalet viser til at denne retten gjeld for alle utmarksareal, uansett om areala er i offentleg eller privat eige. Fleirtalet viser vidare til at retten til jakt og fiske en grunn-eigarrett som ikkje er ein del av allemannsretten. Allmugen si tilgang til jakt og fiske skjer gjennom sal av jaktkort og fiskekort, både av private eigarar og av Statskog. Fleirtalet har merka seg at Norges jeger- og fiskeforbund oppgir at tilgang til jakt og fiske er ein knapp ressurs i delar av Sør-Noreg.

Fleirtalet viser til at både private aktørar og Statskog SF leier ut jakt- og fiskerettar, og reknar dermed med at effekten på tilgang og pris av eit visst nedsal av Statskog SF sine produktive skogareal vil verta avgrensa.

Fleirtalet har merka seg at Statskog SF er friteke for meirverdiavgift på sal av fiskekort og jaktkort for småvilt og villrein på sine eigedomar, både i statsallmenningar og på innkjøpt statsgrunn (sjå vedlagte brev frå Landbruksdepartementet av 18. april 2002) medan private grunneigarar ikkje har slikt fritak. Fleirtalet viser til at denne skilnaden i rammevilkår mellom sal av jakt- og fiskerettar på innkjøpt statsgrunn og på privat grunn kan verke konkurransevridande til ulempe for dei private grunneigarane. Fleirtalet føreset at Regjeringa vil sjå nærare på denne moglege effekten av merverdiavgiftssystemet.

Når det gjeld statsallmenningane viser fleirtalet til at desse allmenningane har mange avgrensingar og heftelser når det gjeld bruksrettar og at eit eventuelt sal dermed ville være juridisk komplisert. Eit slikt sal er derfor neppe aktuelt på kort sikt. Fleirtalet har likevel merka seg at bransjeforeiningane Skogeierforeninga og Norskog i høyringa 10. april 2002 har gjort framlegg om at einskilte statsallmenningar med produktiv skog (skogsallmenningar) kan seljast samla til dei som har bruksrettar i allmenninga, i fellesskap. Foreiningane viste i høringane til at ein føresetnad for eit slikt eventuelt sal av aktuelle skogsallmenningar måtte vere at allmugen sin tilgang til jakt og fiske måtte sikrast gjennom ein vedvarande heftelse ved eigedomen, slik at denne tilgangen uansett held fram som før. Fleirtalet ber departementet komme tilbake på eigna måte med ei vurdering av om slikt sal kan være aktuelt for enkelte av statsallmenningane.

Fleirtalet vil elles vise til det er eit godt prinsipp at statsallmenningane i størst mogleg grad blir forvalta lokalt, av dei lokale allmenningsstyra og fjellstyra. Fleirtalet har merka seg at småviltjakt, villreinjakt og fiske nå blir forvalta av fjellstyra og ber Regjeringa vurdere om også forvaltninga av storviltjakta kan overførast til fjellstyra.

Fleirtalet har merka seg at nokre få av statsallmenningane i dag vert drivne på samme måte som bygdeallmenningar - t.d. Øyer og Langmorkje. Fleirtalet ser positivt på at ressursane vert forvalta lokalt på denne måten, av dei som er berørte, og ber departementet vurdere om forsøk med denne forvaltnings-

måten kan gjerast i enkelte andre statsallmenningar der ei slik forvaltningsordning kan passe.

Fleirtalet har inntrykk av at det i statsallmenningar med skogsdrift kan oppstå interessemotsetningar mellom fjellstyret, allmenningsstyret og Statskog SF, som følgje av at tre ulike organ deltek i forvaltninga av det same arealet. Fleirtalet ber på denne bakgrunn Landbruksdepartementet komme tilbake til Stortinget med ei vurdering av om det bør gjerast forsøk med at oppgåvene til fjellstyret og allmenningsstyret blir løyste av eitt, felles organ og av kva for nye lovheimlar som eventuelt er nødvendige for å gjere slike forsøk.

Fleirtalet vil hevde at det er ønskeleg at lokalbefolkninga får utnytte dei lokale naturressursane på ein slik måte at det skapar vekst og sysselsetting i lokalmiljøa. Innbyggjarane kan ha høg kompetanse med omsyn til å forvalte denne typen ressursar. Vidare er det eit stort behov for å styrke næringsgrunnlaget i norsk landbruk. Hardare økonomiske vilkår innan landbruk og skogbruk kan leie til auka utflytting og mindre vekst. Difor hevdar fleirtalet at lokalbefolkninga i langt større grad enn i dag kan forvalte dei ressursane som finst lokalt for på den måten å medverke til at framtida og eige næringsgrunnlag vert sikra. Fleirtalet vil peike på at skogbruk, utleige av hytter, sal av fiskekort, utleige av jaktrettar, tilbod om opplevingsarrangement og utnytting av sandstein- og grusførekomst, er forretningsområde som kan tene som døme på dette.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener at fast eiendom fortrinnsvis bør forvaltes av private grunneiere. Det meste av Statskogs arealer og eiendommer kan eies og forvaltes gjennom lokalt eierskap. Dette gjelder særlig de produktive skogarealene. Videre vil disse medlemmer peke på at utmarksressurser som skog, fjell, fiske og jakt har stor betydning for potensiell næringsutvikling i distriktene. Av de andre delene av Statskogs virksomheter, bør de heleide selskapene omgjøres til aksjeselskaper og selges. Det samme bør skje med Statskogs andeler i de selskaper der de er delaksjonærer.

Arealbruk ved barskogvern

Disse medlemmer viser til evalueringsrapporten angående vern av skog i Norge, presentert 19. april 2002, der det anslås et fremtidig vernebehov på 4,5 pst. mot dagens 1 pst. Disse medlemmer mener dette tyder på at prosessen vil pågå i lang tid. Dette kan bety, dersom Statskogs arealer tas inn i denne sammenhengen, at betydelige salg ikke kan realiseres i overskuelig fremtid. Videre vil disse medlemmer vise til notatet fra Norges Skogeierforbund og NORSKOG til komiteen hvor det fremgår at Statskogs skogarealer i liten grad inneholder verneverdier som gjøre dem attraktive som verneområder. Disse medlemmer er enig i at makeskifte er et viktig virkemiddel for å senke konfliktnivået ved gjennomføringen av barskogvernet, men i en slik prosess er det viktig å kunne tilby

arealer som er attraktive for berørte grunneiere. I de tilfellene Statskogs arealer ikke er av en slik art, mener disse medlemmer at de bør legges ut for salg, og inntektene anvendes til kjøp av makeskiftearealer.

Arronderingssalg

Disse medlemmer vil hevde at det er viktig å sette et klart ambisjonsnivå og tidsfrist for vurderingen og gjennomføringen av salg. Det er av betydning at det også legges ut arealer av en slik størrelse og i en forfatning som gjør at de vil ha en reell betydning for kjøpere og distriktene. Ved kun å selge ut små, lite attraktive eiendommer vil en signalisere at dette er et rasjonaliseringstiltak fra Statskog og at en selger de minst attraktive områdene. Disse medlemmer mener derfor at det i tillegg til et arronderingssalg må foretas en gjennomgang og vurdering av alle skogarealene med tanke på salg. Departementet bør foreta en slik vurdering parallelt med et arronderingssalg innen utgangen av 2003. Dette vil være et viktig signal til distriktene om å styrke det lokale næringsgrunnlaget. Disse medlemmer slutter seg til flertallets merknader subsidiært.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen legge til rette for og fremme forslag om salg av utvalgte deler av Statskog SFs produktive skogeiendommer i tråd med intensjonene i forslaget innen 1. januar 2004."

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener det er helt uaktuelt med salg av Statskogs eiendommer bortsett fra mindre arronderingssalg. Disse medlemmer mener Statskog er garantisten for allmennhetens tilgang til jakt og fiske. Ved salg av statlige eiendommer kan avtalene med lokale jeger- og fiskerforeninger kunne falle bort, og tilbudet til allmennheten bli dårligere. Antallet som slipper til blir færre fordi tilbudet endrer seg ved at private i større grad leier ut arealene på åremål til dem som betaler mest. Gjennom frasalg av enkelte eiendommer stykkes også helheten i tilbudet opp, og enkelte eiendommer kan bli liggende som "øyer" utenom samarbeidet med lokal jeger- og fiskerforening. Disse medlemmer mener staten må bruke Statskog til å videreutvikle utmarkspolitikken. Det bør satses på ytterligere å forbedre tilretteleggingen for allmennheten når det gjelder friluftsliv, naturopplevelser, jakt og fiske.

Statskog eier i dag kun 7,5 pst. av det produktive skogsarealet, og mye av dette er langt mot nord og høyt til fjells. Disse medlemmer mener det er viktig at Statskog disponerer et såpass stort produktivt areal både ut fra verdiskapings- og miljøhensyn. En av disse utfordringene er barskogvernet. Statskog bør også ligge i tet mht. nye og miljøvennlige hogstformer, estetiske tiltak, reparasjoner etter drifter mv. Disse medlemmer mener Statskog i større grad må endre fokus fra tradisjonell skogsdrift til å ivareta andre ver-

dier som samfunnet prioriterer. Ansatte i Statskog innehar en viktig skogkompetanse som bør ivaretas og videreutvikles, og en slik forannevnt fokusendring skal ikke innebære nedbemanning. Disse medlemmer mener at Statskog bør søke å ha representanter og ansatte i størst mulig tilknytning til de lokale skogeierdommene.

I forbindelse med barskogvern er det aktuelt med makeskifte mellom de berørte private grunneiere og staten. Disse medlemmer mener at Statskog her er et viktig redskap for staten slik at en kan oppnå gode løsninger uten for store konflikter.

I dag er det mange ulike aktører som forvalter statens utmarkseiendommer, (jf. Statskog, fjellstyrer, statsallmenning, bygdeallmenning). Disse medlemmer er positive til en gjennomgang som vurderer en forenkling og samordning av denne forvaltninga.

Disse medlemmer viser til at det de siste år har vært foretatt en omfattende nedbemanning i Statskog som følge av effektivisering og mindre avvikling av skog. Disse medlemmer er av den oppfatning at flertallets åpning for utsalg kan medføre en reduksjon i antall ansatte, samt tap av viktig fagkompetanse. Disse medlemmer ønsker ikke en slik utvikling og viser til statsrådets brev av 20. mars 2002, som etter

disse medlemmers mening gir Statskog SF trygge og forutsigbare rammebetingelser for selskapet.

FORSLAG FRÅ MINDRETAL

Forslag frå Framstegspartiet:

Stortinget ber Regjeringen legge til rette for og fremme forslag om salg av utvalgte deler av Statskog SFs produktive skogeierdommer i tråd med intensjonene i forslaget innen 1. januar 2004.

TILRÅDING FRÅ KOMITEEN

Komiteen har elles ingen merknader, viser til dokumentet og rår Stortinget til å gjere slikt

vedtak:

Dokument nr. 8:71 (2001-2002) - forslag fra stortingsrepresentantene Øystein Hedstrøm og Lodve Solholm om salg av statlige eierandeler i Statskog SF - vert å leggje ved møteboka.

Oslo, i næringskomiteen, den 24. april 2002

Olav Akselsen
leiar

Olaf Gjedrem
ordførar

Ivar Kristiansen
sekretær

Vedlegg 1**Brev frå Landbruksdepartementet v/statsråden til næringskomiteen, dagsett 20. mars 2002****Svar til Stortingets næringskomité vedr. dok. 8-forslag om salg av statlige eierandeler i Statskog SF (Dokument 8:71 (2001-2002))**

Jeg viser til Deres brev av 4. mars 2002, hvor det bes om departementets vurdering av Dok. nr. 8:71 (2001-2002), forslag fra stortingsrepresentantene Øystein Hedstrøm og Lodve Solholm om salg av statlige eierandeler i Statskog SF.

Konklusjon

I forhold til Statskogs arealer blir det viktigste framover å sikre spredte Statskogarealer i Sør-Norge for barskogvern, eller som arealer til bruk i makeskifte mellom berørte grunneiere og staten. Når disse hensyn er ivaretatt kan det også være aktuelt med arronderingssalg av statlig eiendom.

Statskog SFs arealer

Statskog SF er statens grunneierselskap og landets største grunneier med grunnbokhjemmel til ca. 1/3 av landets areal, i alt ca. 110 000 km². Statskog er også landets største skogeier, men skogen dekker likevel mindre enn 5% av Statskogs areal. Resten er fjell- og utmarksarealer, vesentlig i de tre nordligste fylkene i landet. I Sør-Norge er en vesentlig del av arealet (27 000 km²) statsallmenning hvor lokalbefolkningen har ulike bruksrettigheter (tømmer, ved, beite, seter osv.).

Geografisk fordeling av Statskogs arealer:

Statskog Finnmark	48.400 km ²	44%
Statskog Troms	13.000 km ²	12%
Statskog Nordland	17.000 km ²	16%
Statskog Sør Norge	31.000 km ²	28%
Sum	109.400 km ²	100%

Mange ser på Statskog først og fremst som en stor aktør innen skogsdrift. Denne virksomheten er imidlertid sterkt redusert de siste årene.

Generelt om dannelsen og virksomheten i statsforetaket Statskog SF

Statskog SF ble dannet i 1993, med utgangspunkt i daværende Direktoratet for statens skoger. Hensikten med omorganiseringen var bl.a. å legge til rette for en mer rasjonell næringsvirksomhet, og statsforetaksformen ble valgt for å sikre at disse arealene, som er av stor samfunnsmessig betydning, fortsatt skulle være statlige.

Statskogs vedtekter har følgende formålsparagraf:

"Statskog SF har til formål selv, gjennom deltakelse eller i samarbeid med andre, å forvalte, drive og utvikle statlige skog- og fjelleiendommer med tilhørende ressurser og annen naturlig tilgrensende virksomhet."

"Eiendommene skal drives effektivt med sikte på å oppnå et tilfredsstillende økonomisk resultat. Det skal drives et aktivt naturvern og tas hensyn til friluftslivet. Ressursene skal utnyttes balansert, og fornybare ressurser skal tas vare på og utvikles videre."

Etter omdannelsen til statsforetak var foretaket de første årene preget av et sterkt fokus på å få i gang ny virksomhet både innenfor eksisterende og nye arbeidsfelt. Dette som en oppfølging av Stortingets signaler og som et forsøk på å skaffe arbeid til de overtallige skogsarbeiderne i virksomheten. De siste årene har fokus igjen dreid mot tradisjonelle virksomheter som skog, eiendomsforvaltning, salg av utmarkstilbud samt en tydelig styrking av Statskogs rolle som samfunnsbevisst grunneier og medspiller i mange kommuner og distrikter. Konsernets viktigste inntektskilder var i 2000 (i rekkefølge) skogbruk, tjenesteyting, jakt/fiske, festeavgifter og fallkontrakter.

Statskog SFs virksomhet består altså av en blanding av forretningsdrift og forvaltningsoppgaver. Forvaltningsoppgavene består bl.a. av offentligrettslig myndighetsutøvelse, eiendoms- og allmenningstilsyn, forvaltning av jakt og fiske på statsgrunn mv. Disse oppgavene utføres bl.a. i henhold til delegert myndighet og på oppdrag fra Landbruksdepartementet og Miljøverndepartementet.

Foretaket har utarbeidet konsernstrategi for 2000-2003 og grunneierstrategi for 2000-2005 (vedlagt).

Organisasjon

Statskog konsern omfatter morselskapet Statskog SF og datterselskapene. Morselskapet Statskog SF omfatter den linjestyrte delen av organisasjonen, herunder grunneierfunksjonen med tilhørende distrikter og avdelinger. Datterselskapene er organisert som hel- og deleide aksjeselskaper.

Statskog har bare ett heleid datterselskap og det er Terra Eiendomsutvikling AS, som driver eiendomsutvikling for Statskog, Opplysningsvesenets fond og private grunneiere. Statskog Kontraktservice, som håndterer festekontrakter mv. for hytter, hus og eiendom for Statskog og Opplysningsvesenets fond, er ikke skilt ut som eget datterselskap.

De deleide datterselskapene består av Statskog Borregaard Skogsdrift AS (SB skog AS) (50%) som er et driftsselskap for det alt vesentligste av skogsdriften på bl.a. Statskogs arealer, Prevista AS (35%) som er et konsultentselskap innenfor ressurskartlegging i skog og utmark og BioVarme (20%) som er en leverandør av biobrenselbasert fjernvarme.

Økonomiske nøkkeltall

Hovedtall for Statskog konsern - drift 1998 - 2000
(beløp i 1 000 kroner)

	1998	1999	2000
Driftsinntekter	257.811	238.163	221.491
Driftsresultat	24.813	11.639	11.414
Årets resultat	28.996	16.771	8.139
Utbytte	9.400	16.100	7.600

Evaluering av Statskog SF

Statskog SF ble på oppdrag fra Landbruksdepartementet evaluert av Østlandsforskning i 1998 ("ØF-rapport 15/99 Evaluering av Statskog SF"). Hovedformålet med evalueringen var å avklare i hvilken grad Stortingets forutsetninger ved etableringen av Statskog SF var oppfylt. Evalueringen viser at Statskog SF etter omorganiseringen har håndtert nedbemanningsbehovet på en profesjonell måte, hevet kvaliteten på interne støttefunksjoner, nedjustert avvirkningskvantumet i tråd med Stortingets intensjoner og ivarettatt miljøhensyn på en tilfredsstillende måte. Videre pekes det på at Statskog SF med noen unntak så langt bare i begrenset grad har oppfylt Stortingets intensjoner om å utvikle nye virksomhetsområder og skape nye arbeidsplasser i distriktene. Evalueringen er omtalt i St.prp.nr.1 Tillegg nr. 3 (1999-2000) og behandlet av næringskomiteen i Budsjett-innst. S. nr. 8 (1999-2000).

Nærmere om begrunnelsen for at staten bør eie skog- og utmarksarealer

Fram til i dag har hovedbegrunnelsen for et statlig eierskap bl.a. vært å sikre en effektiv ressursutnyttelse til beste for samfunnet, tilrettelegge for allmennhetens behov for jakt-, fiske- og friluftstilbud mv. Framover bør det i tillegg være grunnlag for at skog- og utmarksarealene som er i Statskogs eie gir myndighetene anledning til i større grad på en effektiv måte å oppnå ulike politiske målsetninger. Dette kan være tiltak som makeskifte (salg av arealer vil imidlertid redusere muligheten for at Statskog kan spille en rolle som tilbyder av makeskiftearealer), ulike typer vern (statlig eierskap kan være en *forutsetning* for naturfredninger og makeskifte av arealer), en strengere miljøforvaltning enn på de private arealene, sikre urbefolkningens rettigheter (herunder reindriftsretten), sikre allmennheten rimelig tilgang på utmarksgoder som jakt, fiske, hytteleie mv.

Dersom overordnede politiske mål blir endret, vil myndighetene raskere kunne endre skog- og utmarksforvaltningen på statseide arealer sammenlignet med private eiendommer. Norge er blant de land i Europa som har minst statlig skogareal med 5% av det produktive skogarealet i statlig eie. Ut fra dette bør en ytterligere reduksjon i det statlig eide arealet være gjenstand for en grundig vurdering før et endelig vedtak fattes, da dette vil være en svært lite reversibel prosess.

Hvordan kan virksomheten endres?

Statskog bør fortsette sitt arbeid med å skaffe seg legitimitet og tillit i de lokalmiljøene og distriktene hvor de er representert. Dette kan gjøres bl.a. med en aktiv holdning til å bidra lokalt både med økonomiske og menneskelige ressurser, fortsatt fysisk tilstedeværelse og en åpen holdning i forhold til sine lokale samarbeidspartnere. Myndighetene kan bidra til en slik utvikling gjennom de signaler som meddeles konsernet gjennom foretaksmøtet, tildelingsbrev mv.

I og med at Statskog eier så vidt store deler av landets utmarksarealer kan myndighetene bruke Statskog til å videreutvikle utmarkspolitikken. Det kan satses på å ytterligere forbedre tilretteleggingen for allmennheten når det gjelder friluftsliv og naturopplevelser, jakt og fiske. Videre kan det satses på utvikling av hyttefelt med vekt på enkel og middels standard og fremtidsrettet kommunikasjon med kundene (salg av jakt- og fiskekort, hyttebooking og kartutskrifter på Internett mv.)

Det bør legges til rette for at Statskog i fremtiden blir satt til å løse en del av de oppgavene samfunnet ønsker løst knyttet til skogarealene (barskog-, landskaps- og vassdragsvern, spesielle hogstformer, hensyn utover minstekrav til miljøhensyn osv.). Statskog bør også ligge i tet mht. nye og miljøvennlige hogstformer, estetiske tiltak, reparasjoner etter drifter mv. Kort sagt bør konsernet på dette området i større grad endre fokus fra tradisjonell skogsdrift til å ivareta andre verdier som samfunnet prioriterer.

Hva kan være aktuelt å selge?

Det viktigste framover i forhold til Statskogs areal blir å sikre spredte Statskogarealer i Sør-Norge for barskogvern, eller som arealer til bruk i makeskifte mellom de berørte private grunneiere som og staten. Når disse hensyn er ivarettatt kan det også være aktuelt med arronderingssalg av statlig eiendom.

Samerettsutvalgets utredningsarbeid og oppfølgingen av dette, gjør det lite aktuelt å diskutere salg av arealer som omfattes av dette arbeidet. Samerettsutvalget har foreløpig utredet spørsmålet om retten til land og vann i Finnmark (NOU 1997: 4 Naturgrunnlaget for samisk kultur), og er nå i gang med utredning av rettighetsspørsmålene i områdene sør for Finnmark, dvs fra Troms og til Hedmark. En vesentlig del av det område som utredes er statsgrunn, som forvaltes av Statskog. Store deler av Statskogs arealer i Sør-Norge er dessuten statsallmenning hvor det påhviler omfattende lokale bruksretter og som av den grunn er lite aktuelt å selge.

Mht. salg av datterselskaper og eierandeler i deleide selskaper, er de langt fleste av disse selskapene så sterkt knyttet til Statskog som grunneier at jeg finner det lite aktuelt å avhende disse. Dette gjelder planselskapet (Prevista), driftsselskapet for skogsdriften (SB Skog) og eiendomsutviklingsselskapet (Terra), som er organisert som hel- og deleide selskaper ut fra effektivitetshensyn. Det er for eksempel viktig for langsiktig forvaltning av de statlige arealene at Statskog har tilstrekkelig plankompetanse.

Vedlegg 2

Brev frå Landbruksdepartementet v/statsråden til stortingsrepresentant Olaf Gjedrem, dagsett 18. april 2002

Vedr. dok.8:71 om salg av statlige eierandeler i Statskog SF - nærmere om fritak for merverdiavgift ved salg av jaktkort og fiskekort

Jeg viser til Deres brev av 17. april 2002, hvor De ber om en redegjørelse for bakgrunnen for at Statskog SF er fritatt for merverdiavgift ved salg av jakt- og fiskekort, og i hvilket regelverk dette er hjemlet.

Fjellovens § 23 og § 28 slår fast at alle som det siste året har vært fast bosatt i Norge har rett til "å oppnå høve til" å drive hhv. jakt på småvilt (uten hund) og fiske (med krok etc) i statsallmenning. Justisdepartementet uttalte i brev av 20. august 1982 til Finansdepartementet at dette er en "virkelig rett som anses stadfestet i fjelloven og som ikke erverves ved løsning av jakt- eller fiskekort og betaling av avgift." "Den avgift som skal svares ... antas i disse tilfelle ikke uten videre å kunne anses som vederlag for overføring av jakt- og fiskeretten." Derfor skal det ikke beregnes merverdiavgift ved utstedelse av jaktkort i disse tilfellene, fordi det ikke er en jaktrettighet som omsettes, rettigheten foreligger allerede. Det er for øvrig fjellstyrene og ikke

Statskog som administrerer jakt og fiske ekskl. elgjakt i statsallmenningene, og inntektene tilfaller fjellkassene og ikke Statskog.

På bakgrunn av dette vises det til Skattedirektoratets rundskriv M14/86 hvor det heter at

"Kort for jakt på småvilt og fiske i statsallmenning etter Fjellovens bestemmelser er ikke ansett å overføre noen jakt- og fiskerett, og salg av dette faller derfor utenfor loven. Det samme er antatt å gjelde salg av kort for småviltjakt og fiske på statens grunn utenom statsallmenningene og for kortsalg til bruksberettigede i bygdeallmenningene. Finansdepartementet har videre med hjemmel i Merverdilovens § 70 fritatt salg av kort for villreinjakt i statsallmenning og på statens grunn utenom statsallmenningene."

Nevnte avgrensing og unntak for avgiftsplikt gjelder utelukkende for salg av kort for småvilt, fiske og villreinjakt. Det presiseres at Statskog SF har samme avgiftsplikt som private grunneiere ved salg av annen jaktrett, for eksempel ved salg av elgjakt og hjortejakt.